

In deze reeks zoomt COLLECT in op de positie van kunstenaars in de hedendaagse (kunst)wereld. Waarom maakt hij of zij precies zo'n werk, waar komt de inspiratie vandaan en hoe ziet hij of zij de eigen positie in de kunstwereld. Deze maand is Edith Dekyndt (*1960, Ieper) aan de beurt.

TEKST: ELIEN HAENTJENS FOTO: GUY KOKKEN

Edith Dekyndt

Maatschappelijk engagement

Vaak zijn de werken van Dekyndt locatiegebonden. Elke situatie fungeert als een opportuniteit tot het mentale of tastbare gebruik van de historische, culturele of ruimtelijke aspecten van een setting. Ook voor haar installatie in het kader van de Belgian Art Prize (de voormalige Prijs voor de Jonge Belgische Schilderkunst, red.), die vanaf 17 maart te zien is in Bozar, speelt ze in op die context. "Toen ik de tentoonstellingsruimte bezocht, was ik geschokt door het zwarte gordijn dat voor de achteringang hangt. Blijkbaar is dat een veiligheidsmaatregel. Als reactie plaats ik er een grote installatie tegenover die bestaat uit een gigantisch gordijn uit fluweel, een luxueuze stof waarmee ik refereer aan de bourgeoisie, met daarin tweeduizend nagels. In dialoog daarmee plaats ik een kleine video uit de jaren zeventig waarin mensen marathondansen, zoals die tijdens de crisis van de jaren dertig in de Verenigde Staten bestonden, te zien zijn. Bij dat soort evenementen moesten mensen dansen tot ze er letterlijk bij neervielen. Degene die als laatste overbleef, ging met de winst aan de haal. Het was een soort eerste realityshow, waar mensen naar mochten komen kijken", vertelt Dekyndt.

Niet vanuit al haar werk spreekt een even sterke maatschappelijke betrokkenheid, maar de aanblik van het gordijn had haar zodanig aangegepen dat ze niet anders kon dan er over spreken. "Je voelt dat er een vreemde sfeer in de lucht hangt.

Bovendien maak ik me zorgen over waar het met onze maatschappij naartoe gaat. We bouwen weer hekken rond onze huizen, en sluiten onze grenzen af met muren. Of we scheiden ons zelfs letterlijk af van andere landen, zoals de Britten met de Brexit hebben gedaan of Trump in Amerika aankondigt”, vertelt Dekyndt. “Het nationalisme uit de jaren dertig gluurt om de hoek. Voor mij is dat een nachtmerrie, het maakt me echt van streek.”

Streven naar vrijheid

Haar liefde voor de architecturale context van een plek en het spel met licht gaat terug naar haar beginperiode. Toen werkte ze regelmatig met onder meer Olivier Bastin en zijn bureau L'escout samen aan architecturale projecten waarvoor ze een artistiek concept bedacht. Zoals bijvoorbeeld voor het fotografiemuseum in Charleroi. “Maar ik vond het te opdringerig. Mensen moeten kunnen kiezen of ze mijn werk alle dagen willen zien. Met een architecturale ingreep neem je de macht over een lege plek, en je bepaalt hoe de latere gebruikers zich doorheen het gebouw zullen bewegen. Persoonlijk hou ik er niet van om zo aanwezig te zijn in iemands anders leven.”

Ook in haar kunst streeft Dekyndt naar een openheid, naar een vrijheid voor zichzelf én de toeschouwers. Zo houdt ze ervan dat mensen hun eigen ervaringen associëren met een werk, en plaatst ze zichzelf als kunstenaar op de achtergrond. Bovendien wil ze zelf niet vastgepind worden op een materiaal, medium of thematiek. Meestal gebruikt ze slechts een paar eenvoudige elementen om het verhaal te vertellen. Soms is dat via schilderkunst, een andere keer via een video of installatie. Medium en materiaal verschillen

altijd, en zijn niet altijd even duidelijk. Dat blijkt ook uit het nieuwe canvas dat ze toont. Het is helemaal met nietjes bewerkt. Het kan een abstract schilderij zijn, maar net zo goed een sculptuur of tekening. “Er valt niet echt een concrete term op te plakken. Daarom noem ik mijn werken objecten. Ik wil niets representeren”, vertelt Dekyndt. Volgens Dekyndt zijn alle objecten actieve wezens die - net als de hele wereld - voortdurend in transformatie zijn. Het is die transformatie waardoor ze haar laat leiden tijdens de creatie en die ze als kunstenaar wil blootleggen, zelfs als dat proces een mensenleven overstijgt. “Weten dat je de reden bent van een proces dat ons in tijd overstijgt, is onthutsend. Het doet je stilstaan bij de relativiteit van ons bestaan. Zo zijn bepaalde van mijn werken zodanig geconcipieerd dat ze na verloop van tijd niet meer zullen bestaan. Dat bepaalde verzamelaars ze toch kopen, waardeer ik enorm. Op dit vlak zijn de Belgische verzamelaars top: ze zijn erg toegewijd, en durven risico's nemen. Dat menselijke aspect is trouwens ook cruciaal in de keuze van mijn galeristen. Ik moet hen kunnen vertrouwen”, vertelt Dekyndt.

Spiritueel proces

In haar werk hecht Dekyndt meer aandacht aan het proces dan aan het resultaat. “Wat telt voor mij, zijn de elementen die iets openbaren, die iets tot ‘zijn’ brengen. Het gaat niet zozeer om de beelden zelf, maar om de mentale beelden die ze oproepen.”

Om die wereld in wording te kunnen oproepen, hecht Dekyndt veel belang aan de materialen die ze gebruikt. “Daarom hou ik bijvoorbeeld erg veel van papier en textiel. Al gaat die liefde voor textiel ook terug naar mijn kindertijd, want mijn hele familie was actief in de textielsector”, vertelt de kunstenaar. “Eerder dan materialen als statische mechanismen te zien, worden ze voor mij gedreven door een immateriële kracht zoals een geest of een ziel. Die liefde voor spiritualiteit en rituelen is wellicht een restant uit mijn studietijd. Het klaarmaken van de steen om een litho te maken was een sensuele belevenis op zich. Ik hield van de traagheid en van het meditatieve aspect waarbij je helemaal in je eigen wereld kan verdwalen. Die spiritualiteit, die niets te maken heeft met religie of dogmatisme maar alles met vrijheid, zal een steeds prominentere rol spelen in onze wereld.”

EDITH DEKYNDT

Contact

www.edithdekyndt.be

‘Belgian Art Price’

BOZAR

17-03 t/m 28-05

linkerpagina

‘Untitled’, 2015. Zwarte balpen op papier, 49 x 62,5 cm, 52,5 x 66,5 cm.

links

‘B for Brussels’, 2014. Olieverf op doek, 160 x 220 cm.

onder

‘Sea Serpent’, 2016. Doek op lijst, suiker, 40 x 30 x 8 cm.

‘Domestic Dust Series’, 2002-2012.

Various, 207 x 167 cm, 16 delen, elk 48 x 38 cm.

